

MAILOPE

ARAITZ | BETELU | LARRAUN | LEKUNBERRI

295 - 2021eko urria

TEILEN ETA ADREILUEN ATERPEA

Artzainha eserita, Txindoki atzean. Jesus Elosegui Irazusta. 1935-08-20. Aranzadi Zientzia Elkartea.

POSTONTZIA

- ✓ Zein gairi buruzko artikulua irakurtzea gustatuko litzaizuke Mailopen?
- ✓ Zure herrian edo talde eragilean datorren hilabeterako albisteren bat ba al duzue?

Bidali zure proposamena Mailopeko erredakzio taldera: mailope@labrit.net / 638 652 339.

**aseguru
gintza
XXI**

**ASEGURU
AHOLKULARIAK**

*Zure ondarea eta segurtasuna
babesteko modu bakarra
behar bezela aseguratua
egotea da*

- ▶ aseguruak@aseguruak.eus
- ▶ 943 65 22 20
- ▶ Korreo Kalea 7-baxua 20400 Tolosa

**Construcciones
Gañarbe**

ERREABILITAZIOAK
IGELTSERITZA
FATXADAK
TEILATUAK

📍 Oztegin kalea 2, Lekunberri
📧 construccionesganarbe@gmail.com

☎ 616 457 540
☎ 636 827 846

· MAILLOPE DOAN BANATZEN DA HONAKO HERRIETAN:

Albiasu, Aldatz, Alli, Arribe, Arruiz, Astitz, Atallu, Azkarate, Azpirotz, Baraibar, Betelu, Errazkin, Etxarri, Gaintza, Gorriti, Intza, Iribas, Lekunberri, Lezaeta, Madotz, Mugiro, Oderitz, Uitz eta Uztegi.

· ARGITARATZEN DU:

Maillope Kultur Elkartea.

L.G.: NA 719/93

Maillopek ez du bere gain hartzen bertan adierazitako iritzia eta esanen erantzukizunik.

issuu.com/maillopealdizkaria

· ERREDAKZIOA:

Agurtzane Altuna, Urko Aristi, Mikel Hernandorena, Ane Ubegun, Arantxa Mikeo, Ainhoa Beraza eta Andoni Tolosa.

· ARGAZKIAK:

Labrit, Lekunberriko Udala, Larraungo Udala, Aranzadi Zientzia Elkartea, Mainer Agirrebarrena, Koro Barea, Agurtzane Altuna.

· PUBLIZITATEA:

Labrit Multimedia - 948 210 103 - maillope@labrit.net.

· MAKETAZIOA:

Araitz Amatria.

· TIRADA: 1.600 ale.

Nafarroako Gobernuak, eskualdeko Udak, kontzeju eta bazkideek babestutako aldizkaria.

Gobierno de Navarra Nafarroako Gobernua

LABRIT
MULTIMEDIA

04

KUXKUXEAN Urriko zorion agurrak.

08

ELKARRIZKETA

Joxe Barberena.

12

IZAN GAZTE Ateak ireki eta adi egon" kanpaina.

14

BATZARRE Sutea Lekunberriin.

16

ERREPORTAJEA

Intzako teileria, Aldazko eskaletxea eta Unanuako iturburua.

20

KIROLA Diskgolfa ezagutarazten.

22

ERREPORTAJETXOA Azken Muga jaialdia.

25

KULTURA Azokak eta Azken Muga jaialdia.

27

EMOZIOEN MUNDUAN Mesedez eta eskerrik asko.

28

PLAZATIK PLAZARA Udako turismoaren balorazioa.

31

AGENDA

Eider Azpiroz Arrizurieta

Abuztuaren 2an, 7 urte.
Zorionak, printzesa! Ongi pasa dezazula zure urtebetetze egunean! Izugarri maite zaituen zure familiaren partez!

Aratz Etxarri Zubeldia

Irailaren 23an, 5 urte.
*Zorionak eta urte askoan!!
 Muxu handi bat etxeko guztien partetik.*

Inaxio Arguiñarena Ochotorena

Abuztuaren 9an, 4 urte.
Zorionak, pottoko!!! Ongi ospatu zure eguna eta ea opari polittak jasotzen ditudun!! Muxu asko etxekoen partez!

Ugaitz Zubillaga Sasiain

Irailaren 21ean, 13 urte.
Ongi-ongi pasa zure urtebetetze egunean. Muxu handi bat, etxeko guztien partez!

Mailope aldizkaria zorion agurrak jasotzeko irrikan dago!
 Idatziezaguzu mailope@labrit.net e-postara hilaren 20a baino lehen.

Salmenta publiko zuzena prezio ezin hobean
 Ordutegia, 9:00etatik 13:00etara eta
 14:30etatik 17:00etara

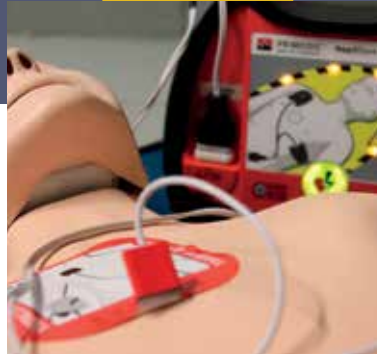
**BACALAO
 ELKANO
 S.L.**

Industrialdea, 11
31870 Lekunberri - Nafarroa
Tel.- 948507319 Fax.- 948604792
bacalaoselkano@jet.es
www.bacalaoselkano.com

EKINTZA GAITZESGARRIAK LEKUNBERRIN

Harrabots handia sortu dute azken hilabeteetan Lekunberriko adingabe talde batek egindako triskantzek. Besteak beste, antzara bat hiltzen eta torturatzen agertzen ziren bideo bat zabaldu zen sare sozialetan. Beste komunikabide batzuetan ere eman zuten gertatutakoaren berri. Lekunberriko Udalak prentsa ohar bat kaleratu zuen gertatutakoa gaitzesteko eta herritarrei erantzukizuna eskatzeko.

LEHEN SOROSPEN IKASTAROA

Lehen sorospenak egiten eta desfibriladorea erabiltzen ikasteko ikastaro bat antolatu dute Lekunberriko eguneko zentroan. Herritar guztiei zuzenduta dago, eta ofiziala da. Eskola teorikoak *online* izango dira, eta praktikak, berriz, presentzialak, urriaren 20an. Informazio gehiago lortzeko eta izen emateko, deitu edo idatzi 660 22 00 78 zenbakira.

MUGIMENDU ADIERAZKORRA LANTZEKO TAILERRA

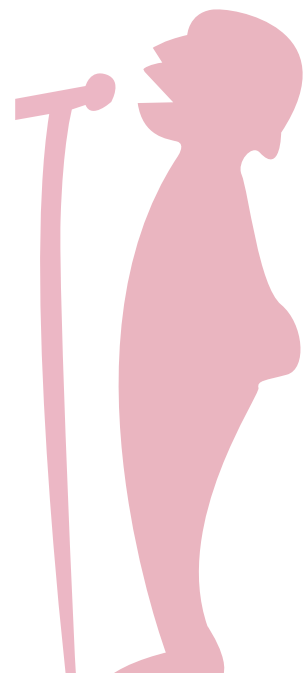
Gabari Larraungo erabilera anitzeko gela martxan da. Lehen ikastaroa hilabete honetan abiatuko da: Oskar Estangarekin, mugi mendu adierazkorra landuko da, ostegunetan, 19:30etik 21:00etara. Probatzeko, joan urriaren 7an 19:00etan. Izen emateak oskarestangadantz@gmail.com helbidean edota 686 42 70 87 zenbakian.

► Gari Huizi (Uztegi)

*Herri txikien egoerakin
hasia nago kezkatzen
etxe pila bat ari zaizkigu
jaberik gabe geratzen
gure xaharrak beste mundura
gaztek hirira hurbiltzen
ez da erraza arazo honi
konponbidea aurkitzen*

*Etorkizuna izan dezagun
beharko dugu laguntza
bertakoek ez alde egitea
izan behar luke funtsa
kanpokoei berriz atea ireki
etor daitezen honuntza
ea horrela lortzerik dugun
orekatzea balantza*

Doinua: *Haizea dator ifarraldetik*. Hurrengoa: Joritz Otermin (Azkarate).

JOANDAKOAK GOGOAN

**Jose Mari Buldain Zubillagari
azken agurran**

Jose Mari Buldain Zubillaga, gure senide maitea, 2021eko irailaren 3an, 82 urterekin, mundu hone-tatik Jainkoak eraman zaitu beste mundura, bere ondora. Bi familia izan dituzu zure bizian. Bat odol-ekoa, etxekoa. Eta bestea gurea, Aralar Irratikoa. Guztion izenean, eskerrak eman nahi dizkizut izan zarelakoz ona zure bizian. Nork beteko du orain zuren hutsunea irratian?

Zenbat jende hurbildu ginen zure hiletara. Lehe-nago zeneukan zuk irabazia eta merezia, izan zarelakoz semea, senarra, aita, aitona, birraitona, senidea, koinatua, osaba, lehengusua eta, berezi-ki, lagun ona.

Zurekin egon garen guztioi eman diguzu alaita-suna eta maitasuna. Triste gelditu gera. Zure koi-natuak bertotan abestu zigun bezala, guk nahi baino audogo joan zera. Jainkoak emango dizu ongi merezi duzun atsedena. Itxaropenez geldit-zen gera, zuk zeruan zure ondoan lekua gorde eta goitik guri zaindu eta lagunduko diguzula-koan. Orain goaz zure arimaren alde otoitz egite-ra. Mesedez irakurleok egin ezazue otoitz nirekin batera.

Agur bero bat egta ongi igaro zeruan.

Manoli Olaetxea Iturbe

NAFARRÓA

Azken urteotan, nahiko jarduera ohikoa bihurtu da entzutea "Nafarróa" hitza, horrela, azentu grafikoa balu bezala, betiere espainieraz hitz egiten edota irakurtzen ari direnean, eta, segur aski, hori esaten duten pertsona horiek, pentsatuko dute, azentu horrek oso euskaltasun handia ematen diela beren hizketaldiei.

Niri, betidanik, belarrietan, halako kolpetxo desatse-gina gertatu izan zait horrela entzutean. Are gehiago, oso oker ez banago, orain dela aste batzuk, Onintza En-beitak berak ere, bere zutabe batean, antzeko zer bait aipatu zuen.

Izan ere, euskal azentuazio estandarrari buruzko gaietan, ni batere aditua ez banaiz ere, Txillardegia, Iñaki Gaminde eta beste autore ospetsuen azalpeni jarrai-tuta, hala nola, ETB1en erabiltzen dutenari eta Berria egunkariaren audioetan entzuten denari ere kasu egi-nez, behinik behin, ez zait iruditzen modurik egokiena izan daitekeela, "Nafarróa" hitza horrela ahoskatzea, ale-gia, doinuera horrekin.

Beraz, pentsatzen dut, ez legokeela batere gaizki, ohi-tura kaskar eta ez gomendagarri hori, pixkanaka-pixka-naka, hasiko bagina aldatzen eta zuzentzen, modu egokixeago batez entzuteko. Adituen arabera, euskara estandarrarentzat, jakina, aproposagoa omen da hone-la: "Nafárroa". Ea noizbait sumatzen ote dugun aldake-tatxo hori! Bururatuko ote litzauguke esatea, konparazio baterako, "Berastégi"? Bada, oker ez banago, antzekoa omen da.

Xanti Begiristain Madotz (Auritz)

**Hostal
Betelu**

Eguneko menua,
karta, plater
konbinatuak eta pizza
goxoak

Etorri eta
on egin!

Erreserbak:
948513026
618557889

AMAIURU BAR

ETXKO PIZZAK,
KOPA BERGIZIAK

948504352

ALIPROX
Lekunberri
janaridenda

hamabostaldi
eskaintza bereziak

CONSTRUCCIONES

ERAIKUNTZAK

CONSTRUCCIONES
URANGA/SAIGÓS, S.L.

TEILATUAK
FATXADAK

ERAIKINEN ZAHARBERRITZEA

665 708 683

Lekunberri

IZENBURUA CONSEQUUNTET EVENIS ETUS CONSEQUAM EVENIS ETUS CONSEQUAM EVENIS ETUS CONSEQUAM

Idatzi honen bidez, Espainiako Estatuko herri eta erkidegoetako pentsiodunen plataformak eta mugimenduak zuengana zuzentzen gara, finantza-sektoreak kontrolatzen dituen pentsio-plan pribatuen onurarako pentsio-sistema publikoen prestazioak murrizten ari diren Europako zein estatuko estrategiak gaitzesteko.

Sentitzen dugu Eskubideen Gutunean Europar Batasuneko oinarritzkoak ez daitezela administrazio publikoei eska dakiekeen eskubidetzat jaso pentsio publiko duinak eta nahikoak bermatzea, pentsiodunek bizi-baldintza duinak izan ditzaten.

Oinarritzko Eskubideen Gutun hori eta Batasunaren Funtzionamenduari buruzko Tratatu onartu ondoren bide horretan aurrera egin behar, Europako herrialdeetan hainbat erreforma egin dira, eta, Espainiako Estatuaren kasuan bezala, pentsio-sistema publikoaren prestazioak murrizteari, erretiro-adina luzatzeari eta plan pribatuak sustatzeari buruzkoak dira; hala gertatu da 2011ko eta 2013ko erreformekin, eta hala izango da 2021eko erreformarekin.

Salatzen dugu Europako Batzordearen Pentsioen Liburu Berdea mehatxu bat dela banaketa-sistema publikoen aurka, eta abian diren erreformak sustatzen dituela. Salatu nahi dugu Europako Batzordearen jarrera, bere ahalmenak alde batera utzita finantza-lobbyen ordezkari gisa jarduten baitu, PSP-en prestazioak murriztu eta pribatizatuz pentsioen kutxeekin negozioa egitea errazteko. Salatu nahi dugu Transformazioa eta erresilientzia Berreskuratzeko Funtzak murrizketen erreformak sakontzeko eta banaketako PSPak pribatizatzeko erabiltzen direla.

Estatuko herri eta erkidegoetako pentsiodunek hiru urte baino gehiago daramatzagu erreformen aurka mobilizatzen eta eskatzen: pentsioen errebalorizazioa bermatzeko Europako Gutun Soziala betetzea, batez besteko soldataren % 60ko LGS eta Gutxieneko Pentsioa ezartzea; 2011ko eta 2013ko erreformen murrizketak indargabetzea, erretiro- adina 67 urtera arte luzatzea barne; gure pentsioek eta milaka pertsonak, soldatetan parte hartutako dozenaka pentsioek eskatzen dizkigutenak, neurri eraginkorrekin desagerraraztea.

Legitimitate horrekin berarekin adierazten dugu gure gaitzespena, pentsio-sistema publikoaren defentsari dagokionez Legebiltzarra eta Europako erakundeak jokatzeko ari diren paperari dagokionez. Europako Parlamentuak 2019ko apirilean Pentsio Pribatuen Europako Planak sustatzeko onartutako araudia adibide gisa hartuta, honako hau adierazten dugu:

Onartezina da esaten denaren aurrean Europako Batzordeak duen kezka nagusia gero eta mehatxu handiagoa izatea, adinekoen kopurua handitzea, 25 eta 52 urte bitarteko pertsonen % 27k soilik baitute pentsio-plan pribatu bat.

Gure gaitzespena, Europako Batzordearen eta Europako Parlamentuaren alternatiba Europako herritarren

zati handi baten aurrezkiak espekulatuzaileen eskuetan jartzea delako, pentsio-plan pribatuen bidez.

Horrelako neurriekin proiektu europarraren sinesgarritasuna zalantzan geratzen da.

Idazki hau sinatzen dugun pentsiodunen mugimenduetatik, zu partaide zaren talde politikoari eskatzen diogu beharrezko iritzitako erabakiak har ditzala, bai Europako Batzordeak bai Europako Parlamentuak:

- Europar Batasunaren oinarritzko eskubide gisa, pentsio publikoak, bidezkoak eta nahikoak bermatzea gure belaunaldiari eta etorkizuneko bizi-baldintza duinak eta autonomoak lortzeko.
- Europako herrien pentsio-sistema publikoa bermatzea, pentsio horiek Europar Batasun osoan bermatzea. Pentsio publiko duinak eta nahikoak bermatzea ezin da gastutzat hartu, EBko eta hura osatzen duten herrietako erakundeei eska dakiekeen eskubidetzat baizik, eta hala hartu behar da Europako funtsak sortzean eta banatzea.
- Europako Gutun Sozialaren galdagarritasuna indartzea, gutxieneko pentsioetan zein gutxieneko soldatan herrialde bakoitzaren batez besteko soldataren % 60 bermatzeko, eta pentsioen errebalorizazio automatikoa, gutxienez benetako KPlaren arabera.
- Europar Batasuneko herri guztietan nahikotasuneko diru-sarrera horien finantzaketa eta zerbitzu soziosanitarioren eta kalitatezko mendekotasunari arreta emateko zerbitzuen unibertsaltasuna bermatzea.
- PEPPak sustatzen dituen araua indargabetzea.
- Eskatzen dugu behingoz neurri eraginkorrak har daitezela zerga-saihestearekin eta zerga-paradisuekin amaitzeko eta kreditua eta aurrezpena sozializatzeke, finantza-erakunde publikoen garapena sustatuz.

Euskal Herriko Pentsionisten Mugimendua

Zure iritzia bidali nahi badiguzu idatzi mailope@labrit.net-era hilaren 20a baino lehen.

“Ongi bizi diren edadetuak egongo dira, baina ni baino hobeki bizi den inor ere ez!”

Joxe Barberena aldaztarrak 100 urte bete ditu abuztuaren 28an. Gustura, patxadaz eta umoretik hitz egiten du azken mendean bizitakoaz, eta ederki akordatzen da ezagututako pertsonetaz, etxeen izenetaz, ohituretaz... Soldadutzan Afrikan emandako urteak ekarri ditu gogora, baita garai hartako jai giroa eta elizaren boterea ere.

Zein da 100 urte betetzeko sekretua? Zer egin duzu horrenbeste urtez bizitzeko?

Lo behintzat bai! Lo eta lan egin. Gaur egungo gazteek ez dakite zer den lan egitea. Lehen ardiak izaten genituen beheko bordan. Han bizi ginenean, gaueko hiruretan jaikitzen ginen ardiak erditzen ari ote ziren begiratzea, eta, askotan, ardiari erditzen laguntzea. Ganbaran ere egiten genuen lo batzuetan.

Jaiotzez aldaztarra?

Bai, noski! Juanmartinenea etxean jaio nintzen, eta nire aitak orain bizi naizen etxe hau eta parekoa

“Hau eremu euskalduna izanik, arnasa ere hartu dut”

erosi zituen, eta hona etorri ginen bizitzera. 1921eko abuztuaren 28an jaio nintzen, San Agustin egunean, eta horregatik jarri zidaten Jose Agustin izena. Jose esan izan didate beti. Nire ama egun berean jaiotakoa da. Udalean konfunditu egin ziren, eta 1920an jaio nintzela idatzi zuten 1921ean beharrez, baina jaiotze-agirian ongi ageri da.

Beti Aldatzen bizi izan zara ordutik?

Afrikara joan nintzen soldadutza egitera. Zer zortea daukaten gaur egungo gazteek! Mairuengana joan nintzen, 21 edo 22 urte nituenean. Garai hartan, gerra zegoen Madrilan, baina ni hara joan eta segituan bukatu zen. Hiru urte eta erdi inguru eman nituen Afrikan, mairuen artean. Gaur egun muturrean jartzen duzuen maskara hori generaman guk ere ordu hartan, izurri bat zela eta. Zozketa bidez erabaki zuten hara zein bidali soldadutza egitera, eta a zer kuadrilla joan ginen Afrikara! Batzuk barrez, beste batzuk elkarri jotzen...

Zer egiten zenuten han?

Instrukzioa. Ni zalditerian aritzen nintzen, zaldiak zaintzen nituen. Aurretik behiak zaintzen aritu nintzenez, banekien lan hori egiten. Perratza ere eramaten ninduten. Behin, zaldia eusten ari zen bat hil egin, zaldiak aurpegian hozkatuta! Begi bistan daukat hara iritsi ginenean a zer mairu kuadrilla zegoen plazan! Ehun

Uztegin egin du egonaldiaren lehen partea. Arg: Labrit.

pertsona edo izango ginen hemen-dik joandakoak. Musukoa kentzeko esaten ziguten, botatzeko, baina guk ezin genuenez erabaki hori hartu, ez genuen kentzen. Franco etorri zen guregana Madrildik. Hark ez zuen guk musukoak kentzerik nahi, baina azkenean kendu egin behar izan genituen. Izan ere, hango lurretan agintzen zuenak Franco jo egin zuen, eta obeditu egin behar izan zuen. Behin, Franco han zela, nire izenaz deitu zidaten, perratzaile bat behar zutelako. "Etorri hona", esan zidaten. Haiengana joan, eta galdetu zidaten: "Zuk badakizu gaztelaniaz hitz egiten". Pixka bat banekiela esan nien, baina hoberen esaten nekien vino zela! Han ikasi nuen gaztelaniaz hitz egiten.

Afrikan egindako hiru urte eta erdi horiek eta gero, Hueskan izan nintzen, hiru hilabetez-edo. Frantziatik eta Italiatik hasi zen etortzen jendea, eta lapurreta pila bat izaten ziren. Ni lehen mailako kabo izendatu ninduten, eta marroi argi koloreko zinta moduko bat eman zidaten trajean jartzeko. Zortzi soldadu eman zizkidaten niri laguntzeko, eta hortik Frantziako mugara bidali ninduten.

Eta txikia zinenen?

15 urte nituenean uztarria jartzen nien behiei mendira lanera joateko; nire aita zenak irakatsi zidan hori egiten. Garai hartan, Baraibarreko bi gizonek hartzen zuten hemengo mendia, enkantean hartuta; gizon horietako bati Txikito esaten zioten. Gizon askok egiten zuten lan mendian.

Asko aldatu da bizimodua.

Ez bizimodua bakarrik: goikoa ere aldatu da! Gaur egungo ekaitzak lehen ez ziren izaten. Eta gaur egungo lainoa ezta ere. Dena aldatu da, pertsonatik hasita.

Hemen argazki oina joanen da

Nolakoa zen zuen familia?

Sei anai eta arreba bat ginen. Bost hilda daude ja. Ni nintzen denetan zaharrena, eta horregatik hartu nuen etxe hau oinordetzan. Gurasoak, gu eta nire izeba Katalina bizi ginen etxean, ezkongabea zena. Nekazari-tzatik bizi ginen, aziendatik... baina oso diru gutxi zegoen. San Martin festa ospatzen genuen, eta festa egiten genuenean ardi pare bat hiltzen genituen. Aurretik, barrutiren batean izaten genituen gizentzen. Tripotxak egiten genituen arkumeekin. Ardiak, behiak, untxiak, txerriak... denetarik genuen. Uitzikoa zen Jose Baldak eta Arruizko Martin batek erosten zizkigun arkumeak. Eta badakizu zer gertatu zen? Gerra hasi zenean, kartzelan sartu zituzten biak, lapurtu egiten zutela leporatuta, haien ustez hori ez baitzen arkumearen egitazko prezioa. Bizirik zegoen arkumeagatik pezeta bat ordaintzen zen kilo! Bi pezetara igo zutenean, eromena izan zen, eta berriro jaitsi zuten.

Eskolara joaten al zinen?

Joan nintzen, baina oso denbora gutxi. Nik behiak uztarriarekin lotu, karroa hartu eta mendira joaten

"Nire kasuan, lan bikoitza da: idatzi eta marraztu egiten dut"

Uztegin egin du egonaldiaren lehen partea. Arg: Labrit.

nintzen egurra hartzera. Don Carlos Sanz zen nire maisua. Mutilek eta neskek aparte ikasten genuen, bi klasetan: batzuk eskola batean eta beste batzuk bestean. Denera ehun ikasle inguru edo izango ginen. Ba al dakizu zenbat seme-alaba zeuden herrian? Izugarri! Zulaga etxean hamahiru seme-alaba ziren, Jaunmartinenean hamabi, Seigoan hamaika... Mutil gehiago ginen neskek baino.

Zer egiten zenuten eskolan?

Egurrarekin eta lanarekin lotutako gauzak egiten genituen, adibidez egurrezko perimetro esaten zitzaiona, egurrezko karratu bat zerra eta aizkorarekin. Biderkatzeko taula ere ikasi genuen, baina ez naiz ongi akordutzen zer zenbakitaraino. Ez

nuen ikasteko denborarik, mendira joaten bainintzen aitarekin egur bila eta behiekin.

Parranda ere egingo zenuen, ezta?

Beruetera, aitaren herrira, joaten ginen festetan. Eguraldi ona egiten bazuen, kanpoan egiten ziren festak, eta, bestela, etxeren batean, Etxandonean adibidez. Akordeoia jotzen zuen jaiotzetik baldarra zen gizon batek. Beste batzuetan Etxalekuko bat edo Altsasuko bat etortzen zen jotzera.

Aita Berueteakoa, eta ama Aldazkoa?

Bai, ama, izeba, eta bi anaiak, Gregorio eta Francisco Imaz. Barberena da nire aitaren partetik dudana abizena eta Imaz amarena.

IORTIA LI INCA ESTETIKAL HORTZ ELBENA

Juanjo Gait García · Odontologoa Kol. Zbkia. 317
Estitxu Telleria Elorza · Odontologoa Kol. Zbkia. 591

Lekunberri: 948 604 804 · 618 818 005
Altsatsu: 948 467 603 · 667 66 17 69

ODONTOLOGIA OROKORRA · INPLANTEAK ·
ORTODONTZIA · HORTZ-ESTETIKA · PADI

tanatorios
IRACHE
Betidanik

ALTSASU - IRURTZUN
LEKUNBERRI - BETELU - LEITZA

LOREAK, HILARRIAK, ESKELAK,
ERRAUSKETAK ETA ZERBITZU OSAGARRIAK

24 ORDUKO TELEFONOA
· 948 19 70 70 ·
www.tanatoriosirache.es

Helduta dantzatzen zenuten?

Helduta eta heldu gabe ere bai! Martineneako apaiz ergel horrek ez zuen helduta dantzatzen uzten. Don Angel izena zuen. Elizara joan, eta ez zigun komunioa ematen bezperan helduta dantzan ibili ginelako. Gurasoek ere uste zuten helduta dantzatzea oso arriskutsua zela emakumeentzat.

Errebelde xamarra izango zinen zu...

Ni ez! Nik erlijioa eduki dut, eta erlijioa duena ez da sekula errebeldea!

Andregai non ezagutu zenuen?

Etxarrikoa zen. Lehengusuak zituen hemen, Aldatzen, eta horregatik ezagutu nuen. Hamahiru urtez izan ginen bikote ezkondu baino lehen! 12 urte nituenetik joaten nintzen haien etxera laguntzera. Nik 30 urte nituenean eta berak 24 zituenean ezkondu ginen. Lau alaba eta lau seme izan genituen, zortzi denera. Batzuek esaten zuten ilargiari begiratu behar zitzaiola seme bat edo alaba bat izan nahi zenuenean, eta ilargiaren arabera saiatu behar zinela. Hori banekien, baina, horretaz aparte, Felix izena zuen apaiz batek esaten zidan: "Zuk badakizu zer egin behar duzun? Alaba bat izan nahi baduzu, txis-txis egin baino lehen, aitagure bat errezatu behar diozu jainkoari, eta neskato bat ekarriko dizu. Seme bat izateko, aldiz, ez errezatu!". Orduan ere apaizak zomorroak ziren, e!

Zer egiten zenuen zortzi seme-alaba mantendu ahal izateko?

Nekazaritzan aritzen ginen, eta aziendarekin, aita bezalaxe. Mendian ere lan egiten nuen egurra ateratzen. Hamabost behor inguru ere bagenituen, baita ardiak, behiak eta txerriak ere.

Eta gaur egun zer moduz bizi zara?

Orain, primeran! Mundu honetan pasatu dudan garairik onena. Ongi bizi ziren edadetuak egongo dira, baina ni baino hobeki bizi den inor ere ez! Ezin hobe egiten dut lo, jan... Jendeak ez su sinisten lau pastilla bakarrik hartzen ditudanik. 11:00etan jaikitzen naiz, nire kafesnea prestatzen dut, atxikoria eta azukrea bota, eta gaileta batzuk jaten ditut. 13:00etan pastillak hartzen ditut, eta 13:30ean, puntual, bazkaldu egiten dut, eta nik berotzen dut bazkaria. 14:00etan siestara joaten naiz. Eguerdio jaten dut urdaia egosita! Arratsaldean, bisitariek ekartzen dizkidaten gaileta batzuk jaten ditut. Eta afaltzeko arraina, tortilla edo dena delakoa jaten dut; semeari itxoiten diot, hark ardi lanak-eta bukatu arte. Medikuarengana joateko edota Lekunberrira jaisteko, bastoia hartzen dut, baina hemen ibiltzeko ez dut behar. Ez naiz akordatu ere egiten!

Geuretik Sortuak egitasmoaren harira egindako irudia.

"Euskara galtzen ari dela ikusten dut, eta ondare hori transmititzen ari naiz"

 NEKAZARI, S.L.

ANTONIO CARRARO
 Olagain. Mugiro. Nafarroa
 Tel.: 948504128
 Fax: 948504377
 nekazaris1@hotmail.com

BIDEGOXO JATETXEA
 Jaunartzeak
 Ezkontzak
 Ospakizunak
 Enpresa ekitaldiak
 Usabal Kiroldegia
 20400-TOLOSA 943 577 573
 info@bidegoxo.com

“Ateak ireki eta adi egon” kanpaina

Gizarte zerbitzuak

Altsasu, Etxarri, Irurtzun eta Leitzaldeko Gizarte Zerbitzuetako Prebentzio teknikariek kanpaina bat abiatu zuten udan, eta heldu diren hilabeteetan ere kanpaina horri segida emateko asmoa daukate. Hain zuzen ere, nerabezaroarekin lotutako kanpaina bat da “Ateak ireki eta adi egon”, gurasoei zuzenduta dagoena. Prebentzio Programarekin harremanetan jartzeko gonbita luzatu dute eta 948 510 840 telefonora deituz aholkularitza eskatu daiteke. Bideo bat ere egin dute.

▶ TESTUINGURUA ETA KANPAIAREN ZERGATIA

Nerabezaroa oso gara zaila bezain interesgarria izan ohi da. Gorabeheretz, emozio anitzez, hormonon dantzaz, aldaketa fisiko nahiz emozionalz, autoezagutzaz eta esplorazioz betetako uneez osatutako garaia da. Nahasketa hori guztia kudeatzea ez da lan erraza izaten nerabeentzat, eta noraezean sentitzen dira maiz, ez direlako guztiz haurrak eta ez direlako guztiz helduak.

Inork ulertzen ez dietela sentitzen dute, eta, hori dela eta, lagun taldeak garrantzi berezia hartzen duela esan genezake.

Guraso bezala ere kezka eta zalantza areagotu egiten dira, eta gatazka ere ugariak izan ohi dira etxeko elkarbizitzan. Baina liskarrez eta buruhauste horiez gain, gure “txikiak” autonomia hartzen ari diren kontzientzia hartzen dute gurasoek. Esan daiteke nerabeak kalean bakarrik ibiltzeko gai diren horretan guraso bezala askatasun puntu bat ere sentitzen dutela. Dagoeneko ez da beharrezkoa plazan, frontoian, parkean edota kalean orduak eta orduak igarotzea haiekin. Aldentze bat ematen da eta etengabe gainean egotetik ia etxean

bakarrik elkar ikustera pasatzen dira familiak.

Arestian aipatutako aldentze horretan ez da beti erraza izaten askatasun dosiak eta guraso bezala haiengan izan dezakegun ardura bateratzea. Altsasu, Etxarri, Irurtzun eta Leitzaldeko Gizarte Zerbitzuetako Prebentzio teknikariak antzeman dugu, askotan salto hori ematen denean

gurasoak distantzia hartzen dutela gurasoen heziketatik edo ez dutela horrenbesteko interesik erakusten guraso bezala planteatzen dizkiegun hitzaldi, tailer edota inplikazioa eskatzen duen proiektuetan. Beti badaude salbuespenak, noski, eta hori positibotzat baloratu beharra dago, baina inpaktua orokorra izan dadin, gurasoak erantzule diren heinean

beste ahalegin bat beharrezkoa dela pentsatzen dugu.

Kanpaina honekin, guraso bezela joka dezaketen paperaren inguruan hausnartzera bultzatu nahi ditugu familiak. Izan ere, jakitun gara nerabezaroan egoera berri ugari aurkezten zaizkiela nerabeei: mundu birtuala, gaua, sexua, kontsumoa, jazarpena, ordutegiak, lagun arteko liskarrak, elikadurarekin lotutakoak, identita-

tearekin lotutakoak...Egoera horien aurrera, oso inportantea da nola kudeatzen dituzten beren bizipenak. Eta horretarako familiatik babes faktoreak lantzea garrantzitsua da: autoestimua, komunikazioa eta konfiantza...

Gurasoei ikusarazi nahi diegu, nahi edo ez nahi, momenturen batean aipatu diren egoera hauen aurrean topatuko direla beren seme-alabak,

eta, hortaz, oso garrantzitsua izango dela egoera horiek ongi kudeatzeko aurreko prebentzioz gai guztiak hartzea, arazoak edo egoerak sortu aurretik ekitea alegia. Elkarrekin hausnartzeko espazioak sortzea, eredu izatea, laguntza eta babesa eskaintzea eta elkarren arteko konfiantza sustatzea izango dira kanpaina honetako gakoak.

▶ **HELBURU OROKORRAK**

- ↳ *Guraso moduan nerabeei kontziente izatea.*
- ↳ *Nerabe bezela gertatzen zaizkien egoera edo kezka ezberdinen aurrean konfiantza izatea eta laguntza eskatzeko gaitasuna izatea.*

▶ **HELBURU ZEHATZAK**

- ↳ *Nerabezaroan seme-alabak jasanditza errealitate ezberdinak ikusaraztea gurasoei.*
- ↳ *Elkarbizitzan, elkarrekin hausnartzeko, partekatze eta konfiantza sustatzeko espazioak sortzea familian.*

Lagunasesoria S.L.
Fiskala
Laborala
Kontabilitatea
Seguruak...

k/ Artzanegi, 2 Behea 31870 Lekunberri (Nafarroa) tel/fax 948 504 232
lagunasesoria@terra.es

SOTIL GARAJEA
BETELU
948 513 007
sotilgarajea@gmail.com

TAXILON
661 202 249
(9 plaza)
E-posta: lotamendi5@gmail.com
Atallu - Araitz

Lontxo
Otamendi
Artola

▶ BEOTIBARKO BATAILAREN 700. URTEMUGAN, ADISKIDETUTA

Leitza, Berastegi, Lizartza, Larraun eta Lekunberriko Udaletako ordezkariak Ulia mendian bildu ziren adiskidetasun agiri bat izenpetzeko. Urte luzez, Gipuzkoa eta Nafarroaren arteko guda geopolitiko gisa azaldu izan da bataila, baina Larraitz Ariznabarreta y Xabier Irujo historialariek argitaratutako ikerketak erakutsi du lapurreta bati lotutako liskar bat baino ez zela izan. Bezperan, Etxarrin, Beltxaren bikotea musika taldeak diskoa aurkeztu zuen.

▶ BESTE BI TAILER ANTOLATU DITU TXIMUUTXEK URRIRAKO

Andreina Jolin talde nafarrak Azkaraten eman zuen kontzertuaren ondotik, Tximuutxe bilgune feministak beste bi tailer antolatu ditu heldu diren asteetarako. Batetik, urriaren 1ean, konpresa berrerabilgarriak egiteko tailerra antolatu du Arribeko liburutegian, 17:00etatik 20:00etara. Bestetik, urriaren 30erako, Sexualitatea eta Samurtasun tailerra izango da, Araizko udaletxeko goiko gelan, 10:00etatik 14:00etara. Bi ekintzetarako izena eman behar da, tximuutxebf@gmail.com helbide elektronikora idatzita edo 688 907 667 telefono zenbakiaren bidez.

HEGAZTIEN MIGRAZIOAZ ETA ERAZTUNEZ

Ura eta Lurrak antolatuta, hegazti migratzaileak harrapatu, eraztunak jartzen ikasi eta hegazti horiek askatzen aritu ziren hainbat lagun Allin, irailaren 12an. Alberto Lizarraga biologoarekin, Larraunen bizi diren hegazti espezieei buruz ikasi ahal izan zuten bertaratu zirenek. Hiru ordu inguruko jarduera izan zen.

ARRIBEN ETA ERRAZKINEN BIO-HONDAKINEN BIRZIKLAPENIK HANDIENA

Bio-hondakinen birziklapena handitzeko Nafarroako Gobernuak eta Hondakinen Partzuergoak 92 herritan bultzatutako egitasmoari esker, batez beste % 24 igo da berreskuratutako materia organikoa. Mendialdeko Mankomunitatean izan da parte hartzerik handiena, 20 herrirekin, eta Errazkinek irabazi du, Astitzen eta Gorritiren aurretik. Araxes Garaiko Mankomunitatean, Arribe izan da irabazlea, eta, jarraian, Atallu eta Azkara-te; hondakinak gutxienez %15 murriztea lortu du.

EUSKARAREN KALE ERABILERAREN NEURKETA LEKUNBERRIN

Irailean hizkuntzen erabileraren kale neurketaren VIII. Edizioa bideratu du Soziolinguisika Klusterrak. 150 herritan egin da neurketa, eta horien artean, Lekunberrin. Udalak herriko hizkuntzen erabilerara datuak jaso nahi izan ditu, egoera ezagutu eta baloratu, hurrengo urratsak zehaztu ahal izateko. Horregatik, elkarlana abiatu du Soziolinguisika Klusterrarekin. Hizkuntzen kale erabileraren neurketa irailaren 17tik urriaren 2a bitarte egingo da, eta urte amaieran emango dituzte emaitzak.

IRIBESENA LANDETXEAK ERRE DA

Irailearen 26ko gauean su hartu zuen Lekunberriko alde zaharrean dagoen Iribesenea landetxeak. 0:54 aldera deitu zuten larrialdi zerbitzuetara, eta 6:50ean lortu zuten suhiltzaileek sua itzaltzea. Eraikina kiskalita geratu da, eta lerro hauek idaztean, oraindik iker-tzen ari ziren sutea piztu izanaren arrazoia.

Lehengo bizimoduaren lekukoei bizia ematen

Urteak daramatza Ondare Kultur Taldeak inguruko altxorak berreskuratzen. Iturraskarriren, udalen, herritarren eta kontzejuen laguntzarekin, hona hemen elkarteak berriki bukatutako hiru lan. Hirurak bisita daitezke dagoeneko, eta hirurak dira lehengo bizimoduaren eta gizartearen erakusgarri.

INTZAKO TEILERIA

Euskal Herrian zortzi edo hamar teileria bakarrik berreskuratu dira gaur eguna arte, eta horietako bat da Intzakoa. XVIII. mende inguruan martxan zeuden lantegiak ziren teileriak, teilak egiteko erabiltzen zirenak, baina oso zaila da zehaztea teileria bakoitza zein urtetan eraiki zuten eta noiz arte egon zen martxan, dokumentazio oso gutxi baitago horren inguruan, eta ez dute argazkirik aurkitu.

Mailoen magalean, herriko baseritar batek gidatuta aurkitu zuen Juanjo Zubieta Ondare Kultur Taldeko eta Iturraskako kideak Intzako teileria, orain dela bi urte inguru. Santa Kruz ermitatik gora dago, Gaintza aldera doan bidearen eskuinean. Araizko Udalarari aurkikuntzaren berri eman eta gero, Iturraskarikoei eskaera bat egitea erabaki zuten, ingurua garbitzeko eta teileria berreskuratzeko. Izan ere, Iturraska izaera sozialeko proiektu bat da, Irurtzungo Oinarrizko Gizarte Zerbitzuko Gizarte Enplegu Babestuko proiektuan parte hartzen dutenei lana eskaintzen diena, eta garbitokiak, iturriak, askak, konjurutokiak, ferratokiak, berdeguneak... berritzen dituzte. Proposamena onartu, eta 2019ko udan ingurua garbitzeari ekin zioten. Teileria estalita zegoen, sasiz eta altzaz beteta. Garbitzean, lurra kentzen hasi ziren, teileriaaren beheko aldean zeuden galeriak edo labeak agerian uzteko. Eskuz egin behar izan zuten lan astun hori, ez baitzegoen makinekin aritzeko aukerarik. Lurra zuloetatik ateratzean, bitxikeriaren bat edo bes-

te aurkitu zuten, esaterako, hainbat zirio edo kandela, baita botilak ere. Nonbait, ermitatik hara eramaten zituzten, eta zulora botatzen. Teila puska dezente ere aurkitu zituzten, eta horietako batzuk osorik zeuden oraindik ere.

Funtzionamendua

Normalean, udaberri edo uda sa-soian aritzen ziren lanean teilerietan, eguraldi ona egiten zuenean. Behean dauden galeria edo labeetan arda-gaia sartzen zuten, sua pizteko. Horretarako, inguruan aurkitzen zutena erabiltzen zuten, hala nola orbela, garoa, adar txikiak... Garai hartan, mendiak eta larreak oso garbi egoten ziren, eta ez zen erraza izango arda-gaia aurkitzea. Horren gainean, egurra jartzen zuten: pagoa, haritza, gaztainondoa... Adarrak jartzen zituzten batik bat. Horri sua eman, eta horren gainean parrilla esaten ziotena egoten zen. Parrilla horretan, zuloak egiten zituzten 10x10cm inguruko zuloak, beroa pasatzeko, eta parrillaren gainean teilak jartzen zituzten, bertikalean eta ileratan. Goiko aldean, paretak bat eraikitzen zuten. Uste dute Intzako teileriarren paretak 3 edo 4 metro inguru izango zituela, baina 6 eta 10 metro inguruko paretak izaten zituzten teileriak ere izaten omen ziren garai hartan.

Baina zer zen zehazki teila bat? Nola egiten zuten? Buztina zen, eta lurra eta ura nahastuta egiten zuten masari forma emanda sortzen zuten. Oin hutsik zapaltzen zuten nahasketak hori. Hiru osagai behar ziren teila bat egiteko: egurra, lurra eta ura. Ura

Antonea Etxean dago erakusketa, Lekunberrin. Arg: Labrit

ezinbestekoa zen, eta, horregatik, iturburuak edota errekek izan ohi ziren teilerietatik gertu. Intzakoaren ondoan ez dute halakorik aurkitu, segur aski, denboraren poderioz, urak beste bide bat hartuko zuelako. Masa egurrezko molde batzuetan jartzen zuten, forma emateko, eta parrillan zegoen beroarekin, solidifikatu egiten ziren. Oro har, molde horiek komunak izaten ziren, udalarenak, eta udalak berak eskatzen zuen teilak egiteko, izan elizari edo baserri bat teilatua egiteko. Molde horiek lurrez estaltzen zituzten, beroak alde egin ez zedin, eta labekada bukatzean, lurra berriro kentzen zuten. Horregatik ikus daiteke gaur egun ere lur gorria inguruan: egositako lurra da.

Langileak, lehen eta orain

Pentsa daiteke herritarrek zirela teilerietan lan egiten zutenak, baina ez

da hala. Teilagilearen lana estigmatizatuta zegoen, gutxietsia, oso lan gogorra zen, eta Ipar Euskal Herriko brigadak edo taldeak etorri ohi ziren gehienetan. Hori, aurkitutako lan kontratuei esker jakin dute. Langileburu bat izaten zen, eta hark agintzen ziren lana gainerako langileei. Teileriarren ondoan txabola bat egoten zen, eta hor bizi ziren langileak. Garai hartako baserriek teilatua handiak izaten zituzten, eta teila pila bat egin behar ziren bakoitzerako. Imajinatu: demagun metro karratu batean 20-25 teila jartzen zirela, eta 20x20 metroko teilatua zeudela kontuan hartuta, 10.000 teila inguru behar zituzten 400 metro karratutarako.

Lan gogorra zen, beraz, baina teileria berreskuratzea ere ez da lan erraza izan. Iturraskarrikoak aritu dira esku lana egiten, Araizko alkate

Irudian, azeriak ehizatuta. Eskuinean, azeri batzuk eta urugualo basoilar bat diseinatuta. Arg: Labrit.

Gailur Zubillagaren laguntzaz. Sonia Alonso, Awatef Bouzidi, Eli Oroz, Maria Torres, Jessica Andres Arauzo eta Martin egunero joan dira Intzara lanera. Bakoitza arrazoi batengatik dabil Iturraskarrin lanean: lana bilatzeko arazoak dituztelako, familiako egoera dela eta... Beren onena eman dute proiektu honetan, eta begi bistakoa da emaitza ikusita. Zubieta arduratu da lantaldea zuzentzeaz eta proiektua bideratzeaz, Ondareko eta Iturraskarriko kide izanda. Ondare Kultur Taldeak harriak ekarri eta jarri ditu, eta dohainik eman dizkio Araizko Udalari.

ALDAZKO ESKALETXEA

Eskaletxeak 1931-1936 bitartean pobreentzat edo behartsuentzat egiten ziren estalpeak ziren. Bigarren Errepublikan onartutako lege baten harira sortu zituzten, eta herrien sarreran edo irteeran zeuden kokatuta. Ordu-ra arte, apaizen, alkatearen edo elizaren etxeetan hartzen zuten aterpe. Jana ere eramaten zieten herritarrek. Larraunen, behitnzat, baziren eskaletxeak: Allin, Etxarrin, Mugiron, Arruitzen, Baraibarren... Baina urtetik urtera desagertuz joan dira, ez baitzaie garrantzirik eman. Eskale edo "jito" horiek herriz-herri joaten ziren.

Aldazkoa harrizkoa zenez, sendoa, zutik dago oraindik ere, beste leku askotan adreiluzko blokeak erabiltzen baitzituzten, edo porlana. Aldazko Udalak bertako eskaletxea berreskuratzeko nahia agertu zuen, eta Iturraskarriren bitartez egin zuten eskulan gehiena. Baina, horiez gain, herritarrek ere beren aletxoak jarri dute proiektuan, auzolanaren bidez.

Ondare Kultur Taldeak jakin duenez, Aldazko Cancio izeneko argiñak eraiki zuen hori, baita beste herri batzuetakoa ere. Eskaletxea bitan banatuta zegoen: alde batean emakumezkoak egoten ziren eta bestean gizonetzkoak. Literatan egiten zuten lo, eta mahai bat ere izaten zuten. Eraberritutakoan tximinia bat egin dute, baina uste dute garai hartan lurrean bertan egiten zutela sua. Hain zuzen,

Bar Ainhoa

- Razioak
- Pintxoak
- Ogitaratekoak
- Plater konbinatuak
- Gosariak Tostadak mermeladarekin eta bertan eskuz egindako madalenak, erroskilak, croisant-ak eta napolitanak.

Asteleheneetik ostiralera goizeko 7:00etatik aurrera

Aralar 15, 31870 Lekunberri (Nafarroa)

948 504 077 • 639 778 851 • aitziberalf@hotmail.com

aitz berri

edertasun zentroa

Lako beikoa
Betelu 31890
948 513 083
696 732 290
aitziberri@hotmail.com

CONSULTORIO VETERINARIO, S.L.

HIRUROK S. VETERINARIOS

Telefono zenbakia eta faxa:
948 50 43 31
Lekunberri

German Lasarte

ARBEONDO HARATEGIA

Aralar kalea 9
Lekunberri
948504157

Fernando Fueyo artistaren lanak. Arg: Labrit.

egungoan argi ikusten da suak utzitako markak.

Eraberritutako aterpea irekita dago, eta edonork erabili dezake, baina ondarea zaintzeko eskatu dute, babesteko.

librean. Ura zehazki nondik heldu den ikusteko, harri bat jarri dute, kanaleta txiki bat ireki dute, eta ur jauzi txiki bat dago orain. Orain asmoa da iturburutik heldu den ura aztertzea, dituen propietateak-eta jakiteko.

UNANUAKO ITURBURUA

Plazaolan dago Unanuako iturburua, Ixkier ur jauzirako bidean. Azken hamarkadetan ia ezkutuan egon da, sasi artean. Orain dela 80 urte inguru —ez da datu zehatza, ikertzen ari dira—, bertatik hartzen zuten ura Mugiron zeuden Barrioa izeneko hotelekoek, Gabari Etxekoek eta Venta zaharra esaten zaion etxeoek. Baina orain dela hamarkada batzuk, ur depositu bat eraiki zen iturburuan, eta ez zen ikusten ura nondik heldu zen. Sozialki horren inportantea izan zen elementu hori berreskuratzea erabaki zuten Ondare Kultur Taldekoek; esan eta egin. Mugiroko Kontzejuari eta Larraungo Udalari aurkeztu zieten proiektua, eta bi instituzio horiek finantzatu dute.

Ingurua garbitzeko, Iturraskarrikoen laguntza izan dute. Baina ur depositua kentzeaz Ondarekoak arduratu dira, eta lan gogorra izan da, hormigoï pila bat atera behar izan baitute.

Apirilean hasi ziren, eta asteburuetan aritu dira, beren denbora

Ez nengoen eroso

Tripan eta bular aldean hasi nintzen nabaritzen sentazio arraro hori. Ustez leku eder batean nengoen, giro onean, baina ohartu nintzen ezetz. Ez nuen inguruan gertatzen zena ongi ulertzen. Kosta zitzaidan ohartzea: ez nengoen benetan eroso.

Ustezko leku eroso batean nintzen. Egia esan nik aukeratu nuen, ardura asko hartu gabe egon nintzeen, benetan pasatzen zitzaidana hobe ezkuta nezakeen. Baina ohartzen hasi nintzen erosotasun ustezko horrek "nire barreneko zerbaitek eskatzen zuen partida jokatzetik" urruti mantentzen ninduela.

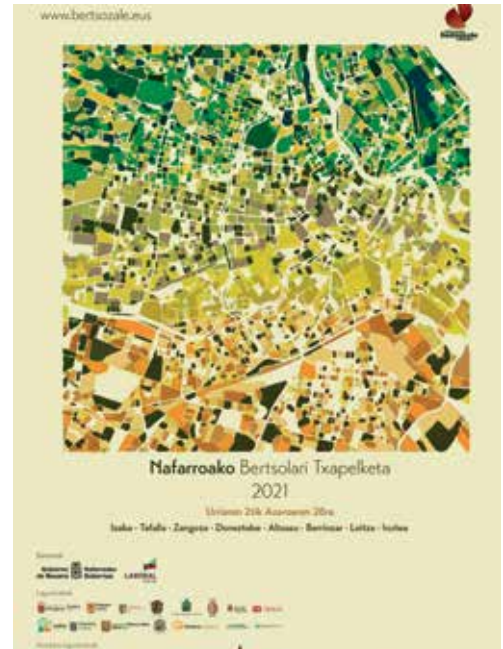
Mugitu behar nuela sentitzen hasi nintzen; orduan beldurrago agertu ziren. "Zer esango dute nitaz? Nola eragingo du besteengan mugitzen banaiz?". Beldurrek deserosotasun horretan mantenduarazi ninduten. Baina deserosotasun gehiago sortzen zidan, eta ustezko beldur "laguntzaileek" sufrimendua handitzen zuten.

Halako batean, momentua zela sentitu, eta mugitzea erabaki nuen. Eroso egotea lortu nuen. Gertatzen zena ulertzen nuen, behar nuen horretatik gertuago. Mundua leku bigun eta ederragoa izatera pasa zen. Uste baino errazagoa izan zen.

Nire denbora hartu behar izan nuen, baina merezi izan zuen. Eroso ez egotea erosotasun hobe baten bidea dela ohartu naiz, eta horrela izango dela bizitza guztian zehar, deserosotasun eta erosotasunen arteko etengabeko dantzei eskainiko diedala neure burua. Milesker nigan dagoen jakintza berezkoari!

Urriaren 2an hasiko da Nafarroako Bertsolari Txapelketa

Uste baino beranduago dator 2021eko Nafarroako Bertsolari Txapelketa, 45.ena. Urte hasieran izan behar zena pandemiak atzeratu zuen, eta udazkenera ekarri. Izurriak erabat moteldu du bertso plaza, eta agerian utzi du kulturgintzaren hauskortasuna. Eta, beraz, txapelketak bultzada ere izan nahi du, plazak berriz indartzen joan daitezela, eta aldarri, bertso-gintzaren eta kultur sorkuntzaren defentsan. Kultura, erantzukizunez, segurua da. Bi hilabetez, Nafarroaren berdeak, horiak eta gorriak zeharkatuko ditu 2021eko Nafarroako Bertsolari Txapelketak. 29 bertsolarik eman dute izena aurtengo txapelketan, eta behin aurrekanporaketak igarota, 24 izanen dira Izaban abiatuko den ibilbidean. Gure ibarretako batzuk ere arituko dira gainera aurtengoan: batetik, Azpirozko Aitor Irastortza lehiatuko da, eta Ainhoa Iriarte Gorostegi gai-jartzaile lanetana arituko da. Azaroaren 28ra arte, zortzi saiotan ariko dira, beste horrenbeste herrietan. Iruñeko Anaitasuna kiroldegian elkartuko dira batzuen eta beste bideak, finalean. Bertsolariekin batera, epaileek, gai-jartzailek, antolatzaileek eta hamarnaka laguntzaileek eginen dute posible egitasmoa.

LEKUNBERRI

Gogotsu ekin diot AEK-k!

Ohiko eskaintza zabalarekin ekin dio ikasturteari AEK-k. Irailean aurkeztu zuten Euskaltegietan izen emateko kanpaina, eta urriaren hasiko da ikasturtea. AEK-ko irakasleak prest daude zure ikas-prozesuan laguntzen jarraitzeko: zuk nahi duzun euskara-mailaraino iristeko bidelagun onenak dira! Aurreko ikasturteko datuak errepikatzen badira, 12.000 ikasle eta 500 bat ikasleren artean osatuko dute ikasturte berria euskararen inguruan eratuako komunitatea, baina izena emateko epea irekita dagoen bitartean kopuruak ez du mugarik. Larraungo AEKn ere hainbat eragile elkartu ziren aurtengo ikasturteari babesa erakusteko.

LEKUNBERRI

Eskubaloi partida solidarioa Jubilotekarentzat

Hasieran martxoan izatea nahi bazuten ere, Jubilotekak iazko urriaren 6an ireki zituen ateak, COVID-19aren ondorioz, eta aurten ere martxan dago dagoeneko. Lekunberri nahiz Larraungo 65 urtetik gorako herritarrentzako gune bat da, dependentzia saihestea eta zahartzaro aktiboa lortzea helburu duena. Mikel Irujo Lekunberriko Udaleko Ongizate eta Gizarte zerbitzuetako boluntario arduraduna da proiektuaren arduraduna, eta Arantxa Saigos psikologoaren ardura da Jubilotekan egiten diren saioak gidatzea.

laz talde bakarra zegoen Jubilotekan, eta zortzi erabiltzaile joaten ziren astearte eta ostiraletan. Aurten, baina, bizi dugun egoerak horretarako aukera eman duenez, jende gehiagok eman du izena, eta bi talde egin dituzte. Talde bat astearte eta ostiraletan joaten da, eta bestea, berriz, astelehen eta ostegunetan. Bultzada txiki bat ere izan dute; izan ere, abuztuaren 14an Helvetia Anaitasunak eta Balonmano Torrelavegak partida bat jokatu zuten Lekunberriko kiroldegian, eta saski baterako zozketan parte hartu ahal izateko boletoak saldu dituzten. Boleto horiek saldutako lortutako dirua Jubilotekarentzat izan da, eta materiala nahiz beharrezko altzariak eta beste baliabide batzuk ordaindu ahal izateko erabiliko dute dirua. Saskiak bertako produktuekin egin zituzten. Horregatik, Jubilotekako kideak oso eskertuak daude ekitaldi hori egin izanagatik, eta eskerrak eman nahi dizkiote Ioseba Ordoki Kultura eta Kirol zinegotziari, hark antolatutako baitzuen partida. Gainera, dagoeneko 14 urte inguru daramatza horrelako partidak antolatzen dirua herriko eragileren bati emateko.

Erabiltzaileak Jubilotekara iristean, hasieran orientazio tailer moduko batzuk egiten dituzte: eguneroko kontuei buruz hitz egiten dute, zer egun den, zer egin duten, zer albiste dauden... Ordu erdiz edo horretan aritu ostean, gimnasia pixka bat egiten dute, estiramenduak eta halakoak. Horrez gain, eskulanak, jolasak eta abar ere egiten dituzte.

Izena emateko, 660 220 078 telefono zenbakira deitu daiteke, edota Lekunberriko udaletxera joan informazioa eskatzera. Erabiltzaileek bost euro ordain-tzen dituzte hilean, eta horrek aukera ematen die urte osoko konpromisoa hartu ezin edo nahi ez duten horiek ere parte hartu ahal izateko.

21

MAILOPEKO BAZKIDEA
IZAN NAHI DUZU?
mailope@labrit.net

Errotaldea 19,
Lekunberri
www.marfilotxiki.com
679 938 016

MARTILLO TXIKI
PERKUSIO ESKOLA

NEKAZARITZA, INDUSTRIA ETA ERAIKUNTZA
ARLOETAKO HORNIGAIK
BURDINDEGI ETA BRIKOLAJEKO TAILERRA

URZUBI S.A.

Tel. 948 50 42 41
Fax 948 60 45 20

Lekunberri
urzubi@hotmail.com

CARPINTERIA HNOS. AZPIROZ, S.L.
ZURGINTZA OROKORRA
INDUSTRIALDEA 15- LEKUNBERRI
Telefonoa eta Faxa: 948507343
carpinteria@carpinteriaazpiroz.com

OGI-BERRI ALTZA
Aralar kalea, 41
Lekunberri

OGI BERRI
OKIN ARTISAUAK 948604884

ekin
rotulación
948 85 32 79

SAN MIGUEL
gasolindegia

Xabier Gamendia 629 350 099
Arbe-Atallu

“Ez dago epailerik: erabakiak denen artean hartzen dira”

Hilabete gutxi daramatza Rafa Sarriegui diskogolfean jokatzeko, baina oso gustura ari da txapelketetan parte hartzen, eta kirol horren alderdi askok erakartzen dute; bere buruarekin egoteko aitzakia bat dela dio, aire librean egoteko motibo bat. Lekunberriko anfiteatro inguruan saski finko batzuk jarri nahi dituzte, jendeak praktikatzeko eta zona hori berpizteko. Erakustaldi bat egin zuten abuztu bukaeran, eta udaberrian ere antolatuko dituzte beste batzuk.

Berria al da disko golfa?

Hemen da berria. Kirol hori hippyekin sortu zen, 70eko eta 80ko hamarkadetan. Hippyak frisbeearekin aritzen ziren, elkarri pasatzen. Baten bati bururatu zitzaion gauza bera egitea baina arbola batekin, ea zenbat aldiz eman arbolari; eta horrela hasi zen. Ez zegoen saskirik, makina bat zegoen, edo poste moduko bat, eta horri ematea zen helburua. Hippyen gauza bat zenez, naturarekiko balore polit batzuk ditu. Gainera, material gabeko kirol bat da, ez da material askorik behar; nik saskia daukat, baina frisbee bat erostea merkea da, eta zerbaiten kontra botatzea da egin behar duzun guztia, lagun batekin nahiz bakarrik.

Zuk nola izan zenuen honen berri?

Youtuberen bidez, bideoen bidez. Ni ingeleseko irakaslea naiz, eta ingelesezko bideoak bilatzen aritzen naiz, zuzenketak egiten ari naizen bitar-

tean entzuteko, idazlanak zuzentzen ari naizenean, adibidez. Horrela kirol pila bat ikusi ditut, eta hala topatuen disko golfa ere. Kirol lasaia da, esatariek ere lasai hitz egiten dute, eta zeure buruarekin egoteko aukera ematen dizu.

Lehiaketak antolatzen dira orduan?

Bai. Orain Espainiako Kopa jokatzeko ari gara. Lehenengo txapelketa Obiedon izan zen, eta bigarrena Santiagon. Hurrengo hemen izango da, Igantzin, Irrisarrilanden. Gero Madrilerako joango gara, Bartzelonara... Urrian Open de España txapelketa izango da, Chiclanan.

Zu ere lehiatzen zara txapelketetan?

Pasa den urteko martxoan nintzen hastekoa disko golfean, baina pandemia etorri zen. Nire urtebetetzarako Irrisarri Landera joateko sarrera batzuk oparitu zizkidaten; han kirol hau probatzeko aukera dago. Urte bat geroago, sarrerak erabili nituen, eta asko gustatu zitzaidan. Geroztik, apirilean nire lehenengo diskoak hartu nituen, maiatza hasieran saskia erosi nuen, eta ekainean lehenengo txapelketa jokatu nuen. .

Non daude horrelako saskiak?

Online daude batez ere. Ni Bilbao Disc Golf taldean nago. Zelai bat baldin badago, denda bat ere egoten da normalean. Nire taldea Euskadi mailan dagoen bakarra da. Euskal Herrian ere bada beste bat, Irrisarri Landekoa. Bi talde bakarrik gara.

Talde gisa parte hartzen duzue lehiaketetan, edo banaka?

Banakako lehia da, golfean bezala. Taldea duzu asteburuetan-eta zerbait egiteko, lagunak garelako, eta edonora joateko batera joaten garelako, antolatzeko. Ez da talde kirol bat, banakako kirol bat baizik, baina talde giroan egiten dena.

Eskolako ikasleak entrenatzen. Arg: Koro Barea.

Txirrindula txuria

Uda garaian aire librean entrenatzen dira. Arg: Labrit.

Nola entrenatzen zara?

Zelai honetara etortzen naiz eta botatzen aritzen naiz. Sei saski finko edo egongo balira hemen jarrita, zirkuitu moduko bat egin zitekeen. Kirol hau mendi buelta bat da, borobil batean egin daitekeena edo ibilbide desberdinak jarrita; saski bakoitza bere ibilbidearekin. Hemen saskiak jarri nahiko genituzke praktikatzeko eta zona hau pixka bat berpizteko. Obiedon, Zaragozan eta beste zenbait tokitan zelaiak disko golfean aritzeko egokitu dituzte, eta, ondorioz, parke edo zelai horietan giro hobea dago orain: jendea diskoak botatzen aritzen da, paseatzen, familiak ere joaten dira egun pasa giroa hobea delako... Hemen ere espazio pila bat daukagu, eta hori aprobetxatzeko kirol aproposa da.

Erakustaldi bat ere egin duzue.

Zergatik antolatu zenuten?

Lekunberrin kirol klub bat egiten ari gara. Bost edo sei kirol batu gara: judo, BTT, gimnastika erritmikoa, igeriketa... eta disko golfa, ni. Klub batean sartu naiz aitzakia ona delako mugitzeko. Herrian ezagutzeko, babesle desberdinekin hitz egin nuen, eta materiala ekarri zuten. Ibilbide bat osatu genuen jendea hurbiltzeko eta kirola probatzeko.

Kirol honen zerk erakarri zaitu?

Neure buruarekin egoteko aitzakia bat da, kanpora ateratzeko aitzakia bat. Orain, gainera, pandemia garaian, kanpoan egon nahi dugu erabat. Etxetik atera eta kirol pixka bat egiteko aukera da.

Zer egin behar da jolasteko?

Deitu! Edozein asteburutan gelditu gaitzke jolasteko, edo praktikatzeko ari naizenean, niri hitz egin! Egun batzuk zehaztu beharko genituzke erakustaldia errepikatzeko ere. Zaila da, erakustaldi bat egiteko nire taldekoak Bilbotik etorri behar direlako. Segur aski, udaberrira arte ez da erakustaldirik izango, eguraldia dela eta. Egokiena izango litzateke hemen, Lekunberrin, hiru edo sei saski egotea. Umeek ikusten dute, probatzen dute, eta gustura aritzen dira. Trapagaranen eta Donezteben hori egin dute, eta funtzionatzen du.

Garrantzia hartzen ari da, beraz?

Futbola ez den edo pilotekin jokatzen ez diren kirolak sustatu nahi ditugu. Madrilen, esaterako, disko golfa eskolan sartzen ari dira. Oso aproposa da umeekin egiteko, ez baitago mailarik, moldagarria da, eta zure aurka jokatzen duzu. Naturarekiko baloreak eta errespetuzko baloreak ere sustatzen ditu. Gainera, ez dago epailerik, eta, lauko taldeetan, erabakiak denen artean hartzen dira. Autogestionatua da. Nik uste kirol polita dela. Orain bertan gehien hazten ari den kirola da, oso txikitik hasten ari delako. Urtero Espainia mailan bikoizten ari den kirol bat da. European pila bat jokatzen da, Finlandian, Suedian... Hemen inguruan, bi ordura, bost edo sei zelai ditugu, Landetan esaterako bi zelai daude. Madril da disko golf zelairik ez duen Europako hiriburu bakarra.

Ehunka pertsona pasatzen dira norberaren bizitzatik. Batzuk arrastoa utziz, beste asko, ordea, ez ditugu gogoratu ere eginen. Bidea berezi bihurtzen duenik ere bada, modu batera edo bestera.

Modu batera edo bestera txirrindula txuriaren jabea dut gogoan, nire bizitzako etapa garrantzitsu batean presente egon zena. Baina gehiago ere esanen dizut: ez nituen 48 ordu baino gehiago pasa berarekin, baina ez zait arrotza. Nire bidea irauli zuen bizipenaren parte izan baitzen.

Bizitzak deus gutxi balio duen hiri batean bizi zen. Zen. Iraganean. Iragana da.

Radiologoa zen Italian (zen, iraganean) eta Atlantikoa zeharkatzea erabaki zuen bere bizitzaren benetako esanahia (eta nahia) bilatzeko.

Eta, antza, aurkitu zuen.

Baina bizitzak deus gutxi balio duen hirian, bidea aurkitzeko ahaleginak ahalegin, bizitza bera lapurtu diote. Orainaldian.

Nire bidearen parte izan zen, bizitza markatu zidan pasartearen aktore. Nahi gabe. Baina nahita gaur ez dago. Bizitzak deus gutxi balio duen hiri batean bizitza tiroz lapurtu diotelako.

Urtetik urtera, handitzen ari da Azken Muga

Azken Muga jaialdiaren seigarren aldia izan da, eta aurtengoak ere izugarrizko arrakasta izan du, antolatzaileen arabera. Izan ere, eguraldia lagun izan dute, eta, Guerrero Olmo eskultore eta jaialdiaren sortzaileak esan duenez, jendeak naturan eta kanpoan egoteko beharra zeukan, pandemiaren eraginez. Arte eszenikoak eta arte plastikoak elkartzen ditu Azken Mugak, eta naturak ere protagonismoa du horretan. Bi ekitaldi nabarmendu ditu Olmok: batetik, Donostiako Orfeoia

eta Et Incarnatusen kontzertua; eta bestetik, arte plastikoen barruan egindako eskultura erakusketa, zeinetan 80 eskultorek parte hartu duten. Horrez gain, basoan hamalau arte lan jarri dituzte, eta 40 jarduera inguru egin dira, artistak Italiatik, Kataluniatik eta Ekuadorretik etorrita, besteak beste. Nestor Otaño 'Nexgraff '17 urteko pasaitarrak egindako horma irudiak joan direnei arreta handia eman diela adierazi du Olmok; Rexu Balerdi agertzen da bertan.

24

emozioen munduan

Eskerrik asko

Etxeko txikiei erakusten dizkiegun lehenengo oinarritzko arauak hitz egi-ten ikasten duten momentuan dira: mesedez eta eskerrik asko. Zergatik da hain garrantzitsua?

Lehenik eta behin, adeitasunagatik. Baina adeitasunak ez gaitu honaino ekarri. Goazen ikustera zertarako zen baliagarria esker onekoa izatea gure osasun mentalerako.

Esker ona honela definitzen da Oxford Languages hiztegiaren: pertsona batek mesede bat egin dion edo zerbitzua eskaini duen norbaitekiko estimu sentimendua eta aintzatespena sentitzea, eta horren aldarrikapena.

Gure gogoa etengabe bonbardatzen da informazio ugari; beraz, biziraupen mekanismo gisa filtroa jarri behar du eta ezabatu aktiboki bilatzen ez den informazioa. Arazoa da, normalean gure burua oker dagoeanean edo gabezietan fijasen dela. Arriskuak ekiditeko eta gure biziraupena bermatzeko, espero ez duguna edo arriskutsua izan daitekeena (negatiboa dena) bilatzen dugu.

Baina pentsamendu negatibo hauen korranteaz eramaten uzten bagara, gure gogoa dominatu dezakete eta gure itxaropenei eragin. Egoera negatiboak itxoiesten hasten gara eta egoera negatibo horiek sortzen. Emaitza: bizitza eta emaintza etsigarrien bizitza.

Aldiz, tendentzia negatibo natural hau ekidin daiteke gure aten-

Hor doaz gako batzuk esker ona potentziazteko:

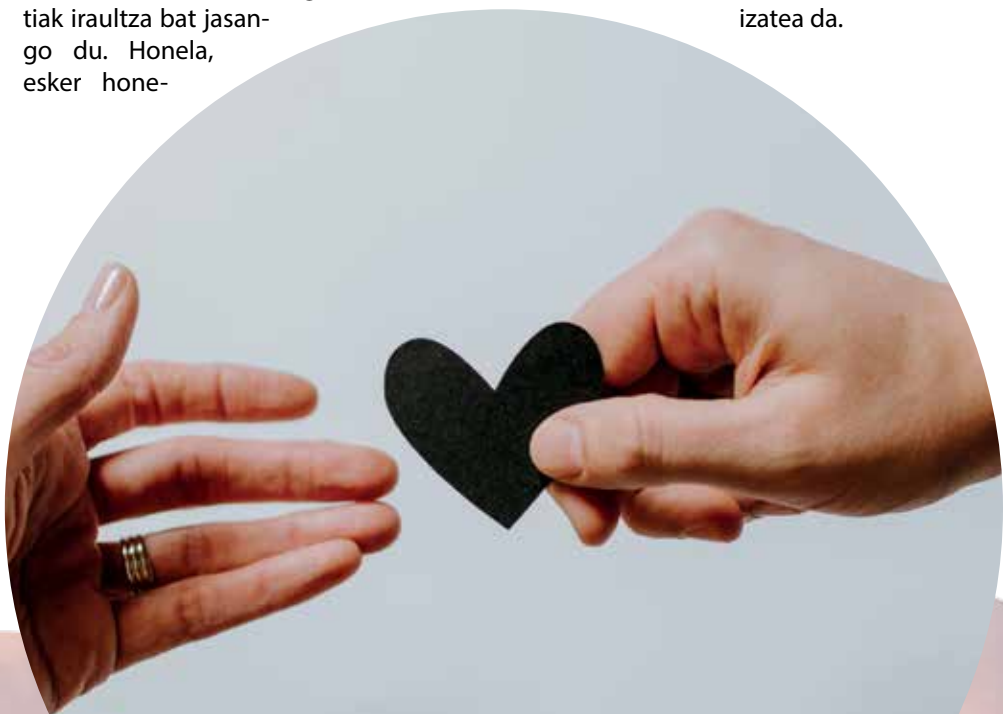
- konturatu gertatzen ez zaizkizun gauza txar guztiez.
- Atentzioa jarri gertatzen zaizkizun gauza onetan.
- Batez ere, konturatu lortu dituzun gauzetan, hori ez da zortea izatea. Zure eguneroko esfortzua, lortzeko grina, ez zara utzi beldurrak gainditzen, konstantea izatea...

tzioa ugaritasunera eta positiboki posible denera bideratuz, kertzendugun horretan zentratuz. Ikuspegi aldaketa honekin zure bizitza bidez aldatu daiteke. Zure munduak eta bertan sortu dezakezun guztiak iraultza bat jasan-go du. Honela, esker hone-

koa izanda gauzak ondo ez doazenean ere, arazoak edo liskarrak dardenean ere, askoz hobeto sentituko gara.

Ze ikuspegi daukazu zure bizitzaz? Gai al zara inguruan dituzun gauza positiboaz ohartzeko? Zure bizitza behatzean zein aspektutan zentratzen zara?

Beraz, garrantzitsua da entrenatzea positiboki pentsatzen eta egunero bizitzen dituzun egoera on guztiak estimatzen. Ez beldurrik izan sentitzen duzuna azaleratzeko, eskertuta zauden gauzengatik esker-rrak emateko bizitzari eta inguruko pertsoneri, maite dituzunei maite zaitut esateko, besarkatzeko edo mutxutzeko (beti adostasunarekin). Hori ere esker onekoa izatea da.

Ehin zure ametsari

Etorkizunez
beteriko herriak

Amaiak, Jesúsek, Leyrek, Iñakik, Raquelek eta Patxik lortu dute. Landa-inguruneak beren lanbide- eta bizitza-proiektua gauatzeko aukerak eskaini dizkie. Baita modu jasangarrian, berritzailean eta bideragarrian gauatzeko ere.

Sartu despopulazioa.nafarroa.eus webgunean, ezagutu beren istorioak eta ikusi ea zurearen hasiera ere izan daitekeen gure herrietan ekitea.

IKUS BIDE OA

“Holandako turistak ikusten ditugu potentzial gisa”

Udaren balorazio positiboa egin dute Lekunberriko turismo bulegoan. Odei Murugarren eta Ana Andueza langileek 5322 laguni eman diete zerbitzua ekaina, uztaila eta abuztuan. Aurten, gainera, Maria Iparragirre lankidearen laguntza ere izan dute abuztuan. Bartzelonatik etorritakoen kopurua bikoiztu egin da iazko udatik hona, eta gero eta gehiago dira Plazaolako Bide Berdeak erakarrita hurbiltzen diren turistak.

28

Udaren zer balorazio egin duzue?

Positiboa. Azken finean, kontuan hartuta zer egoeratan gauden eta uztaila nahiko kaxkarra izan dela eguraldiari dagokionez, gu pozik gaude. Badira datu esanguratsu batzuk: adibidez, Bartzelonatik etorritakoen kopurua bikoiztu egin da. Denera, 1018 lagun etorri dira, gehienak abuztuan: 738. Horrek arreta eman digu. Egia da Nafarroatik etorritakoen kopurua jaitsi egin dela, aurten 897 izan dira eta iaz 1617 izan ziren, baina iazkoak ez ziren ohiko datuak izan, pandemiaren eraginez. 2017 eta 2018an Nafarroatik etorritakoen datuak aurtengoekin alderatu ditugu eta antzekoak dira.

Iaz mugak itxita egoteak eragin baitzuen?

Iruñerriko askok batez ere aukeratu zuten hemen inguruan landetxe

“Umeak dituzten bikoteak etortzen dira gehien: %37”

bat hartzea, gertutasunagatik.

Zer eskatzen du turistak?

Bisitari nahiko desberdinak izan ditugu. Batetik, Bide Berdeagatik etortzen dira asko, eta aukera hori hazten ari da, bai oinez egiten dutenak, bai bizikletaz egiten dutenak. Bide Berdea egitera heldu diren askok galdetzen digute zer beste aukera dauden. Beste bisitari batzuek, berriz, landetxe bat hartzen dute zona honetan; hona informaziorik gabe etortzen dira, eta zer egin dezaketen galdetzen digute. Beste batzuk Nafarroako beste zona batean daude oporretan, Tutera inguruan esaterako, eta aukeratzen dute

egun bat gure ingurua ezagutzeko. Askok Mendukilo kobazuloetara joatea erabakitzen dute.

Eguraldi ona egiten duenean?

Eguraldi ona egiten badu, non bainatu daitezkeen ere galdetzen digute. Ixkier ur jauzia da indartzen ari den beste lekuetako bat. 2,5 kilometro ingurura dagoen ibilbide egoki bat da, eta oinez joateko aukera dago orain, orain dela bi urte inguru, Ondare Kultur Taldeak bultzatuta, bidea garbitu egin baitzuten. Halere, ezin da ur jauzi horretan bainatu. Guri ere ongi datorkigu Larraun inguruan ezagutarazteko. Izan ere, Bide Berdea egiten duten asko Leitza aldera doaz. Bide hori ere oso ongi dago, baina hobe da bizikletaz egitea, nahiko luzea delako oinez egiteko.

Bestalde, etortzen diren turisten artean asko bide batez hemen geratzen direnak dira. Lekunberriatik pasatzen dira, eta Interneten turismo bulego bat dagoela ikusi dutelako edo kartelen bat ikusi dutelako hona etortzen dira informazio bila. Esan izan digute autobian dagoen kartelagatik ere etorri izan direla. Hurrengo batean etortzea erabakitzen dute hala, arreta ematen die-lako zenbat baliabide eta aukera dauden gure inguruan.

Estrategia puntu garrantzitsua da, beraz, bulegoa?

Bai, batez ere oso ongi konektatuta dagoelako. Iruñetik eta Donostiatik datozen bisitarik askok herria ezagutu nahi dute, Leitza, Lekunberri, eta horiei buruz galde-

tzen digute. Turista asko hiritarrak dira, eta nabaritzen da; autoa hartu eta kilometro asko egiten ohituta daude. Beste batzuetan baserriak bisitatu nahi dituztela esaten digute, abereak ikusi nahi dituztelako. Mota horretako turista asko Aralar ingurura joaten dira.

Familiak izaten dira gehienak?

Bikoteak ere asko igo dira uda honetan. Oro har, umeak dituzten bikoteak izaten dira gehienak, %37. Taldeak ere etortzen dira, inguruan baditugulako 10, 12 edota 16 lagunentzako landetxeak, baina guk uste dugu COVIDaren eraginez jaitsi dela pixka bat kopuru hori, ez asko, baina bai pixka bat. Hala ere, gehienak bikoteak eta haurrak dituzten bikoteak izaten dira.

EAEko herrialdeen artean, Arabatik datoz gutxien?

Arabatik ere etortzen dira, baina ez denez hainbeste jende bizi, gehiago datoz Gipuzkoatik eta Bizkaitik. Madril ere ez dugu jarri datuetan, dexente jaitsi delako handik datozenen kopurua. Baina bizkaitarrak eta gipuzkoarrak ez dira hainbeste etortzen udan, gehiago etortzen direlako asteburu pasaren bat egitea beste edozein sasotan, hurbiltasunagatik eta erosotasunagatik.

Europako en artean, asko frantsesak dira. Hurbiltasunagatik?

Bai, baina aurten ez dira asko etorri, egoera dela eta. Guk Holandako turistak ikusten ditugu potentzial gisa, hiru arrazoi edo puntu nagusigatik: batetik, badakite bizikletaz ibiltzeko aukera daukagula, eta euren kultura oso lotuta dagoenez bizikletari, familian etortzen dira, oso auto gutxi daudelako eta oso

gustura ibiltzen direlako. Bestetik, Holandan ez daukate kobazulorik, eta asko erakartzen die horrek. Beste puntu garrantzitsu bat kanpinak dira; izan ere, askotan kanpinak aukeratzeko oporrak pasatzeko, eta dexente mugitzen dira inguruan. 2019an, esaterako, ia holandar gehiago etorri ziren frantsesak baino. Gorakada nabaritzen ari da. Gainera, hemengo kultura eta ohiturekiko interes handia dute, euskarari buruz ere galdetzen digute, hiztegi bat eskatzen dute... Artisau azokak ere asko gustatzen zaizkie. Holandarrekin batera, gero eta belgikar gehiago ere etortzen dira. Holandarren antzeko gustuak dituzte, eta horiek ere oso gustuko ditugu.

Zer espero duzue 2022rako?

Uste dugu gero eta turista gehiago etorriko direla. Plazaola Partzuergo Turistikoak esfortzu handia egin du. Hor daude zonako ia udal guztiak, baita artisauak, tabernak, landetxeak eta hotelak ere, besteak beste. Nafarroako Gobernuarekin batera, estrategia bat egiten ari da eskaintzek indartzeko, hala nola webgune berri bat izateko. Horrez gain, promozio txikiak ere egin dira, eta erantzun ona izan dute. Espektatiba positiboak ditugu, baina eguraldiaren menpe gaude. Bisitariak badaude, landetxeak beteta daude ia asteburuero, baina eguraldi txarra egiten badu, ez dira ateratzen.

Turismo bulegoaz gain, antzeko turista kopurua pasa da Done Mikel Aralarkoaren santutegian dagoen etxetxotik. Amagoia Azpiroz lankidea hiru hilabetez aritu da han lanean, asteartetik igandera, eta 5302 turistari eman die zerbitzua. Abuztuan izan dira gehienak: 2736. Iaz pandemiagatik egon zen itxita.

“Bizkaitarrak eta gipuzkoarrak edozein sasotan etortzen dira”

ABIAN DA LARRAUNGO MINTZAKIDE PROGRAMA

Aurten ere, Larraungo Mintzakide hainbat aukera eskaini nahi dizki- zu: astean behin mintzataldean bildu eta patxadaz hitz egin; beste- lako jarduerak, hitzaldiak, paseoak... Beraz, interesik baduzu, eman izena, zabalik dago-eta horretarako epea. Primeran sentituko zara denetan zure helburua beteta: euskara praktikatzea eta lagun berriekin euskaraz egitea.

Oraindik ere ezohiko egoeran jarraitzen dugunez, beharrezko prebentzio-neurri guztiak hartuko ditugu mintzapraktika taldeetan eta ekitaldi guztietan. Horrez gain, aurrez aurreko eskaintza osatze aldera, urriaren amaieran ONLINE taldeetan parte hartzeko aukera luzatuko dugu.

Parte hartzea DOHAINIK da, eta hamaika abantaila daude; des- kontuak, opariak... Gainera, izena ematen duzuenon artean hile- ro-hilero 10 SARI-KUTXA zozketatuko ditugu.

IZENA EMATEKO bidali whatsapp 678 392 538, pasatu AEK-ko euskaltegitik edo klikatu lotura honetan <http://emanizena.prakti- katu.eus/>

Zure zain gaude, PRAKTIKATU EUSKARAZ GUREKIN!

Antzonia
BASERRIKO GAZTA

948 513 468
www.antzonia.com
Uztegi (Araitz)

INFORMATIKA ARALAR
LEKUNBERRI - ARAITZ
LARRAUN
JALMENTA ETA KONPONTZER

634 551 743
infoaralar@gmail.com

MALLOAK
ARTZAI GAZTAK

Granja Martinekoa, GAITZA, Nafarroa
Tel: 649 472 057 - fax: 692 511 057
Mailoak.com | info@malloak.com

SAN MIGUEL
Taberna-Jatetxea
Arribe
948 51 31 34

AURRERA
TABERNA
ARALAR, 15
948 60 47 24

TAXI
SOROA
609 168 217
Bederatzi plaza

urrutia
enea

etxeko hestekiak
LEKUNBERRI

OTXOTORENA
okindegia
ARRIBE
ADIII TLF BERRIA:
948 51 30 32

Iñigo Garaioa
MARGOLARIA

696 658 288
LEKUNBERRI

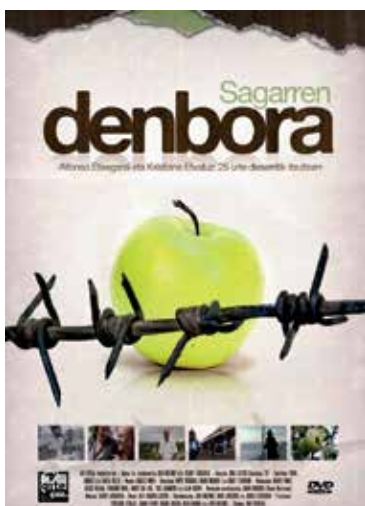
ce consulting
empresarial
ANA RAMOS MARTÍN

GESTORIA
666 939 332
aramos@ceconsulting.es

GALBURU
okindegia - panadería
Egur-labean egina!

Alde Zaharra 50
LEKUNBERRI
948 50 40 42

AGENDA

URRIA

01 - Konpresa berrerabilgarrien tailerra. Tximuutxe bilgune feministak antolatuta. 17:00etatik 20:00etara, Araizko udaletxeko liburutegian. Jesi Ansorenak gidatuta.

01 - Beti Kozkorreko taldeen aurkezpena. 18:00etan, Lekunberrin.

03 - Jardunaldi mikologikoa. Trufa, onddo eta perretxiko erakusketa eta salmenta. Lekunberriko frontoiko plazan, 10:00etatik 14:30era.

06 - Printza: Olioa berrerabiliz jaboia egiten ikasteko tailerra, 18:30ean.

07 - Mugimendu adierazkorra tailerra ezagutzeko saioa, Oskar Estangaren eskutik. Gabarin, 19:30etik 21:00etara.

16 - Printza: Kijada taldearen kontzertua, 18:00etan.

23 - Lurraren emankortasuna hobetzeko manejoari buruzko egun osoko ikastaroa: *Manejo regeneratiboa*. Habelartek, Araizko Zaporeak eta Araizko Udalak antolatuta. 10:00etan, Arriben.

30 - Sexualitate eta samurtasun tailerra. Tximuutxe bilgune feministak antolatuta. 10:00etatik 14:00etara.

31 - Printza: *Sagarren denbora* dokumentala, 17:00etan.

31 - Araizko Zaporeen azoka. Arribeko plazan, eta euria eginez gero, Atalluko frontoian.

M. Angeles
Urrizalki

iragarkiak,
berriak,
eskelak...

Diario Vasco eta Diario
de Navarrako
Korrespontsala

948513056
699179437

Atabal
okindegia

Era askotako
ogiak eta gozoak

Etchez etxe
banatuko dugu

Ogia enkargatzeko...
948513151

MAITE
HARATEGIA

BERTAKO
HARAGIA

Txistorra, txorizoa,
saltxitxak,
sukaldatutako
platerak.
Etxera eramateko
zerbiltua ere
eskeintzen dizugu.

Antigua kalea 7
31890 BETELU

948 51 30 88 maiteharategia@hotmail.com

**“Pribilegiatu bat naiz.
Nire belaunaldikook beti
izan dugu BERRIA”**

Eneritz Furyak

Musikaria

berria

zuk badakizulako